

YEREL HALKIN TURİZM FAALİYETİNE YÖNELİK GÖRÜŞ VE ALGILAMALARININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE ALANYA'DA BİR ARAŞTIRMA

Erhan BOĞAN*

Mehmet SARIŞIK**

ÖZET: Son yıllarda turizm faaliyetinin bölgeye sağladığı ekonomik katkının yanında bölge halkının da bu endüstriye karşı görüş ve algılarının belirlenmesi üzerine yapılan araştırmaların sayısı artmaktadır. Turizmin bir parçası olan yerel halkın turistlere karşı sergileyecekleri tavır ve davranışları da bölgenin geleceği açısından tartışılması gereken bir durumdur. Bu araştırmanın temel amacı Alanyalıların ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri açısından turizm faaliyetine yönelik görüş ve algılamalarını belirlemektir. Araştırmanın sonuçlarına göre, Alanya'daki yerel halk turizm faaliyetini ekonomik açıdan olumlu karşılarken özellikle sosyal açıdan bu faaliyetin olumsuz etkilere sahip olduğuna inanmaktadırlar. Katılımcıların demografik farklılıkları dikkate alınarak yapılan t-testi ve Anova analizlerinin sonuçlarına göre bazı ifadelerde görüş farklılıklarının olduğu saptanmıştır. Olumsuz görüş ve algılamalara rağmen turizm faaliyeti genel açıdan Alanya halkı tarafından olumlu değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Turizmin etkileri, Turizm sosyolojisi, Turizm bilinci, Alanya turizmi

JEL kodu: Z31-Z38

An Investigation to Determine Opinions and Perceptions of Local Community toward Tourism Activities in Alanya

ABSTRACT: In recently, studies about determining the opinions and perceptions of local community regarding tourism as well as recognizing its economic benefits to region, have been increased an important issue. Local people's attitudes and behavior towards tourists who are the main part of tourism, should be discussed for the region's future. The main aim of this research is to determine the opinions and perceptions of local people live in Alanya, toward tourism activities in terms of economic, social and environmental impacts. According to the survey, while the local people have been accepting tourism activities positively in terms of economic benefits, they believe that this activity has the negative impacts on social life. The

* Araştırma Görevlisi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, "S. Yazar"
Email:erhanbogun@sakarya.edu.tr

** Profesör Doktor, Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Turizm İşletmeciliği
Email: msariisik@sakarya.edu.tr

results of t-test and ANOVA analysis were found to be differences of opinion on some statements based on demographic differences between the participants. Despite the negative views and perceptions regarding tourism activities, they are evaluated positively in generally by local people.

Keywords: The Effects of Tourism, Tourism Sociology, Tourism Awareness, Tourism in Alanya

Jel Codes: Z31-Z38

Giriş

Turizm endüstrisinin gelişimi dinamik bir süreç olup bu süreçte yerel halkın turizme yönelik tutumlarının araştırılması önemli bir konu olarak ele alınmakta (Avcıkurt, 2009:89; Akova, 2006) ve güncelliğini korumaktadır (Ko ve Stewart, 2002:521). Yerel halkın turizm planlama ve politikalarına dâhil edilmesinin en etkin ve kolay yolu yerel halkın turizme yönelik fikir, algı ve tutumlarının belirlenmesidir (Ap, 1992; Jackson, 2008:241). Jackson'a (2008:242) göre, bir destinasyona turist akışı etkili bir şekilde yönetilip kontrol edilmezse, yerel halk ve turistler arasında bir gerilimin oluşması kaçınılmazdır. Turistik bir destinasyonun kalkınması ile yerel halkın turizmi desteklemesi arasında doğru orantı vardır. Yani yerel halk turizmi benimseyip, içselleştirdiği ölçüde turistik bir bölgenin kalkınması sağlanabilecektir (Tatoğlu vd, 2002:80; Jurowski vd, 1997:3; Beban ve Ok, 2006:3; Jackson, 2008:242; Kuvan ve Akan, 2005:691). Bunun yanında yerel halk odaklı turizm planlamalarının yapılması ya da yerel halkın düşüncelerini göz önünde bulundurarak plan ve politikaların oluşturulması sürdürülebilir turizmin önemli bir adımı olarak gösterilmektedir (Öztürk vd, 2015:238; Akova, 2006; Çavuş ve Tanrısevdi, 2003:260; Jurowski vd, 1997:3; Ap ve Crompton, 1998; Sarıkaya vd, 2002:7). Son olarak, yerel halkın turistik ürünün önemli bir parçası olması nedeniyle (Henderson, 2007:229), yerel halkın turizme yönelik tutumlarının araştırılması yapılacak sonraki planlama çalışmalarında önemli bir husus olmaya devam edecektir.

Turizm bölgelerinde turist ve yerel halk ilişkisi uygulama ve inceleme esaslarında önemli aktörler olarak dikkat çeker. Turizm destinasyonlarında yaşayan bireylerin turizme yönelik tutumlarının değerlendirilmesi konusu yaklaşık 40 yıldır (Tosun, 2002:231; Sarıkaya vd, 2002:57), farklı bölgelerde ve farklı boyutlar altında akademik çalışmalara konu olmuştur (Öztürk vd, 2015:233). Turizm etkisinin değerlendirilmesinde araştırmacılar genel olarak ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlar üzerine odaklanmaktadır (bkz. Gürsoy vd, 2002; Akis vd, 1996; Johnson vd, 1994; Jurowski vd, 1996; Kınır vd, 2014; Beban ve Ok, 2006; Jackson, 2008; Pappas, 2008). Çünkü ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlar sürdürülebilir kalkınmanın önemli üç boyutunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmanı temel amacı, Alanya halkının turizme yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmaktır. Yerel halkın sosyo-demografik özelliklerine bağlı olarak (yaş, eğitim durumu, turizm endüstrisinde çalışıyor olma, gelir seviyesi, Alanyalılar ve sonradan yerleşenler, bölgede ikamet edilen yıl süresi ve turizmin yüksek sezonunda bölgede olup olmama) turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarına yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenecektir.

Literatür Taraması

Turizmin Destinasyon Üzerine Etkisi

Turizm endüstrisi dünyanın en büyük endüstrilerinden birisi olup, yüksek seviyede gelir yaratması nedeniyle birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde önemli bir yer tutmaktadır (Öztürk vd, 2015:232). Dünyada özellikle de gelişmekte olan ülkelerde, turizmin gelir yaratan özelliği, istihdam sağlaması ve ödemeler dengesine katkıda bulunması gibi ekonomik özellikleri, iştah kabartıcı olarak değerlendirilmektedir. Bu noktada ülkeler, istek ve beklentileri hiç bitmeyecek olan turistlere yeni turizm destinasyonları ve alternatif turizm türlerini sunmaktadırlar. Ancak turizm diğer açıdan da özellikle çevresel ve sosyal olumsuz etkileri sahiptir (Öztürk vd, 2015:232). Bunlar arasında çevresel kirlilik, yüksek sezonda aşırı kalabalıklaşmanın yarattığı izdiham, gürültü, suç oranlarının artması ve toplumsal ahlaki değerlerin çökmesi gösterilebilir (bkz Tablo 1). Bu durum turizm destinasyonunda yaşayan bireylerin yaşam kalitesini etkilediği gibi turistlerin de tatil deneyimlerinde olumsuz yansımaktadır. Hoşnut olmayan turistlerin sayıca artması da, öngörülen ekonomik büyümeyi geciktirmekle kalmayıp, turizmin doğal çevre ve sosyal yaşam üzerindeki olumsuz etkileri, yerel halka kâr olarak kalmaktadır. Bu noktada gerek akademisyenler gerekse uluslararası kuruluşlar, “büyüme ve ekonomik kalkınma” gibi kavramların değil, sürdürülebilir kalkınmanın esas alınması gerektiği konusunda hemfikirdir (Marien ve Pizam, 1997:165).

Tatil otellerin şehir dışarısında inşa edildiği dönemde, turist ve yerel halk etkileşimi oldukça sınırlı düzeyde iken günümüzde, farklı istek ve beklentileri olan turistlerle yerel halk karşı karşıya kalmaktadır. Turistler geldikleri yerlerdeki tarihi, kültürel ve doğal çekicilikleri görme arzusu içerisindedirler. Özellikle alternatif turizm türlerinin gelişimi, yerel halk ve turistleri doğrudan bir araya getirip, etkileşim içerisine sokmaktadır. Bu durum yerel halkın sosyo-kültürel yaşam tarzında birçok olumlu ve olumsuzluklarla sonuçlanmaktadır (Akis vd, 1996:482). Tablo 1’de turizmin destinasyonlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri özetlenmiştir. Bu etkiler ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel alanları açısından ayrı ayrı incelenmiştir.

Tablo 1: Turizmin Destinasyon Üzerindeki Etkisi

Pozitif Ekonomik Etki	Gelir ve yaşam standardının yükselmesi, yeni iş imkânları, yeni yatırımlar, altyapı ve üstyapıda nicelik ve nitelik yönünde artış, vergi gelirlerinde artış
Pozitif Çevresel Etki	Çevresel farkındalık ve daha iyi çevresel yönetim, tarihi kalıntıların restorasyonu, doğal ve kültürel mirasların korunması
Pozitif Sosyo-kültürel Etki	Farklı kültürler ve dillerin bir araya gelmesiyle kültürel alışveriş, uluslararası çeşitliliği desteklemek, etkileşim sonucunda barış ve hoşgörü artışı, kültürel değerler ve geleneklerin takdir edilmesi
Negatif Ekonomik Etki	Ürün, hizmet ve arsa fiyatlarının artması, enflasyon seviyesinin yükselmesi, ithal ürünlerin sayıca fazlalaşması ve turizm sektörüne olan bağımlılık
Negatif Çevresel Etki	Doğal kaynak tüketiminde yaşanan artış, sürdürülemez arazi kullanımı ve arazilerin bozulması, turizm işletmeleri ve turistik faaliyetler sonucunda eko-sistemde değişimin yaşanması, var olan altyapı üzerinde yoğunluk yaşanması, hava, su, gürültü ve çevre kirliliğinin artması
Negatif Sosyo-kültürel Etki	Anadilde yaşanan erozyon, yerel kimlik ve değerler üzerinde asimilasyon ve değişimlerin yaşanması, kültürün metalaştırılması, kültürel otantikliğin kaybı, geleneksel hayat tarzı ve misafirperverliğin yok olması, sosyal bağların ve aile yapılarının zayıflaması, turistler ve yerel halk arasında yaşanan kültürel çatışmalar

Kaynak: Öztürk vd, 2015:234.

Turizmin etkisini ortaya koyan ve yerel halkın turizme yönelik tutumlarını ele alan, birçok model geliştirilmiştir (Çavuş ve Tanrısevdi, 2003:260). Bu modeller yerel halkın turizme yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarını anlamada büyük öneme sahiptir (Koçan, 1998). Bu noktada öncü modellerden birisi Doxey (1975) tarafından geliştirilmiştir. Doxey (1975) geliştirmiş olduğu kızgınlık modelinde, yerel halk ve turizmin gelişimi arasında dört dönem olduğunu savunmaktadır. Bunlar; keyif, ilgisizlik, rahatsızlık ve düşmanlık dönemleridir. İlk dönemlerde, yani turizm faaliyetlerinin başlangıcında, yerel halk turizmden oldukça memnun olup, turizm faaliyetlerini desteklemektedir. Ancak daha sonraları genel olarak değerlendirildiğinde, turizmden elde edilen faydanın yerini zarar aldıkça, turizme yönelik ilgisizlik, rahatsızlık hatta düşmanlık safhalarına geçilebilmektedir (Çavuş ve Tanrısevdi, 2003:260).

Bir başka önemli model ise Butler (1980) tarafından geliştirilmiştir. Butler (1980:7) geliştirmiş olduğu yaşam döngüsü modeli ile bir turizm bölgesinin patlama, içirme, gelişme, pekişme, durgunluk ve düşme ya da yeniden canlanma evrelerine sahip olduğu belirtmiştir. Butler (1980:8)'a göre, turizmin sosyal, çevresel ve ekonomik etkilerinin en fazla hissedildiği dönem olarak pekişme ve durgunluk dönemidir. Pekişme döneminde, bölgedeki turist sayısı yerel halktan fazla olup, bölgenin ekonomisinin büyük bir kısmı turizme dayanmaktadır. Bu evrede, turizm sezonunu uzatma amacıyla pazarlama girişimleri oldukça yüksektir. Durgunluk döneminde ise, en yüksek turist sayısına ulaşılmış, bölgenin taşıma kapasitesi dolmuş hatta kapasite aşılmıştır. Dolayısıyla bu evrede sosyal, çevresel ve ekonomik problemler yoğunluk kazanmaktadır.

Yerel halkın turizme yönelik tutumlarının değerlendirilmesinde faydalanılan bir diğer model ise Ap (1992) tarafında geliştirilmiştir. Geliştirilen bu model, sosyal değişim teorisine dayanan bir modeldir. Bu modelde, yerel halkın turizme yönelik tutumları ve yerel halkın turizmi desteklemeleri algılanan değere göre değişkenlik göstermektedir. Yani yerel halk tarafından algılanan fayda düzeyi, algılanan zarara göre yüksek ise halk turizme yönelik olumlu tutum ve davranışlar sergiler. Tam tersi durumunda yani algılanan zarar, yarardan fazla ise halk turizme yönelik olumsuz tutum ve davranışlar sergiler ve halkın turizmi desteklemesi beklenmez (Jurowski vd, 1996:3).

Yerel Halkın Turizme Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Yerel halkın turizme yönelik tutumlarında etkili olan faktörler yaklaşık 50 yıldır birçok akademik çalışmaya konu olmuştur. Bu faktörler; bölgede yaşam süresi, ikamet edilen yerine turizm bölgesine olan uzaklığı, ekonomik olarak turizme olan bağlılık, destinasyonun yaşam eğrisindeki konumu, bireyin destinasyonun yerlisi olup olmadığı ve yaş, eğitim seviyesi, cinsiyet gibi demografik değişkenlerdir.

Bölgede Yaşama Süresi: Cavus ve Tanrısevdi (2002) Kuşadası'nda yaptıkları çalışmada bölgede uzun süreli yaşayan bireylerin turizme karşı daha olumsuz bir tutum içerisinde oldukları saptamışlardır. Benzer sonuç Brougham ve Butler (1981), Liu vd, (1987), Sheldon ve Var'ın (1984) yaptıkları araştırmalarda da ortaya konulmuştur. Um ve Crompton (1987) yaptıkları çalışmada bireyin bölgede yaşam süresi uzadıkça turizme yönelik pozitif tutumlarda azalma olduğunu, Snaith ve Haley (1999) ise bölgede daha kısa süreli yaşayan bireylerin turizme yönelik daha olumlu fikirlere sahip olduklarını belirlemişlerdir. Ancak Liu ve Var (1986) ve Allen ve diğerlerinin (1993) yaptıkları çalışmalarda, yerel halkın turizmin etkisine yönelik tutumların bölgedeki yaşam süresine göre bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

İkamet Edilen Yerin Turizm Bölgesine Olan Uzaklığı: Yerel halkın turizmin etkisine yönelik tutumlarının şekillenmesinde bireyin turizm bölgesinden uzak bir yerde yaşamasının etkili olup olmadığına yönelik birçok çalışma yapılmıştır (Belisle ve Hoy, 1980; Jurowski ve

Gursoy, 2004; Sheldon ve Var, 1984; Lankford vd, 1997). Sheldon ve Var (1984) ile Belisle ve Hoy (1980) çalışmalarında, bireyin sürekli ikamet ettiği yerin turizm bölgesinden uzak olduğu sürece turizme karşı daha olumsuz tutum sergilendiği saptanmıştır. Jurowski ve Gürsoy'un (2004) çalışmasında, katılımcıların ikamet ettikleri yerin turizm bölgesine yakın olduğu durumda, turizme yönelik tutumları olumsuzlaştığı belirtilmektedir. Benzer sonuçlar, Lankford ve diğerlerinin (1997) çalışmasında da tespit edilmiştir.

Ekonomik Olarak Turizme Olan Bağlılık: İlgili literatürde turizmden ekonomik kazanç elde eden bireylerin turizme yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ortaya koyan çok sayıda akademik çalışmaya rastlamak mümkündür (Liu ve Var, 1986; Bastias-Perez ve Var, 1995; Haralambopoulos ve Pizam, 1996; Korça, 1998; Inbarakan ve Jackson, 2006; Sharma ve Dyer, 2009; Kuvan ve Akan, 2005).

Destinasyonun Yaşam Eğrisindeki Konumu: Johnson ve diğerlerinin (1994) yaptıkları çalışmada, yerel halkın başlangıçta turizmden beklentilerinin yüksek ancak destinasyon geliştikçe turizme olan desteklerinde bir azalmanın söz konusu olduğunu belirlemişlerdir. Ryan ve diğerleri (1998) Rangitikei destinasyonunda yaşayan yerel halkın, destinasyonun ilk gelişim ve mutluluk aşamasında turizmi güçlü bir şekilde destekledikleri sonucunu elde etmişlerdir. Bunun yanında başka bir çalışmada, destinasyonun olgunluk aşamasında yerel halkın turizmi daha az desteklediği ortaya konulmuştur (Ryan ve Montgomery, 1998). Bu bulguların aksine, Andriotis ve Vaughan (2003) olgunluk aşamasında olan Crete destinasyonunda yaşayan yerel halkın turizmin bazı olumsuz özelliklerinden yakınsalar da genel olarak turizm faaliyetini destekledikleri sonucunu elde etmişlerdir. Vargas-Sanchez ve diğerlerinin (2011) çalışmasında, destinasyonun gelişimi arttıkça yerel halkın turizm algısı daha olumlu hale geldiği tespit edilmiştir.

Kişinin Destinasyonun Yerlisi Olup Olmama Durumu: Davis ve diğerleri (1988) çalışmalarında, Florida doğumlu yerel halkın turizme en olumsuz yaklaşan kişiler olduğunu tespit etmişlerdir. Kuvan ve Akan'ın (2005) Belek bölgesinde yaptıkları çalışmada, bölgeye sonradan yerleşen (yani doğum yeri Belek olmayan) bireylerin turizmin olumsuz etkileri konusundaki düşüncelerinin bölgede doğan bireylere oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında, bölgeye daha sonra yerleşen bireylerin turizmin ekonomik etkisine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır.

Demografik Değişkenler: Korça (1998), Teye ve diğerleri (2002) eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin turizme yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu belirlemişlerdir. Kuvan ve Akan (2005) Belek'te yaptıkları çalışmada, ilkökul düzeyinde eğitim seviyesi olan bireylerin turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkisine daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Haralambopoulos ve Pizam (1996) ile Weaver ve Lawton (2001) araştırmalarında, gençlerin yaşlılara oranla turizme karşı daha olumlu tutum sergiledikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Mason ve Cheyne (2000) turizmin olumsuz sonuçlarının fazlalığı gerekçesiyle kadınların erkeklere göre turizm faaliyetine daha olumsuz yaklaştıklarını belirlemişlerdir. Korça (1998) çalışmasında, katılımcıların yaş, medeni durum, cinsiyet, bölgede yaşam süresi, meslek ve gelir değişkenlerine göre turizme yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık saptayamamıştır.

Türkiye'de Yerel Halkın Turizmin Etkisine Yönelik Tutumları

Avcıkurt (2009: 96) Türkiye'de turizmin etkileri ile ilgili çalışmaların genel olarak ekonomik açıdan ele alındığı ve turizmin sosyal ve fiziksel çevre üzerindeki etkilerinin ihmal edildiğini vurgulamaktadır. Pappas (2008:52) Akdeniz kıyılarında destinasyon politika ve stratejilerinde olabildiğince yüksek sayıda turist çekme ve kazanç elde etme amacı içerisinde olma eğiliminin sosyal ve çevresel sorunları arka plana ittiğinden bahsetmektedir. Bu durum ise destinasyonların sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Çavuş ve Tanrısevdi (2003) Kuşadası'nda yerel halkın turizme yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmalarında, katılımcıların büyük çoğunluğunun bölge turizminin gelişimini olumsuz değerlendirdiklerini saptamışlardır. Turizm özellikle yüksek sezonda bölgede, kalabalıklaşma, yoğunluk, enerji kısıtlılığı ve fiyatların yükselmesine neden olmaktadır. Ayrıca yerel halkın turizme yönelik tutumunun Doxey'in (1975) modelindeki kızgınlık aşamasında olduğu belirmişlerdir. Ancak yerel halk her ne kadar turizmin olumsuz etkilerini üzerinde dursa da olumsuzlukların üstesinden gelme noktasında istekli olup turizmin yerel ekonomi için gerekli olduğuna inanmaktadırlar.

Kuvan ve Akan (2005) Akdeniz'in en önemli destinasyonlarından Antalya'nın Belek bölgesinde yaşayan yerel halkın turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarına yönelik tutumlarını araştırmışlardır. Katılımcılar, bölgede turizmi geliştirme amacıyla yapılan altyapı ve üstyapı iyileştirmelerinin bölgenin ormanlık yapısında ciddi düzeyde olumsuz etki yarattığı noktasında birleşmişlerdir. Bununla birlikte yerel halkın turizmin ekonomik fayda ve olumlu yönde sosyo-kültürel değişimler sağlaması gerekçesiyle bu faaliyet alanını destekledikleri saptanmıştır. Bunun yanında, katılımcıların geliri, eğitim seviyesi ve bölgede doğan kişilerin sonradan yerleşenlere göre turizmin etkisine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Korça (1998) Antalya'da yaşayan yerel halkın turizme yönelik tutumlarını araştırdığı çalışmasında katılımcıların, turizmin sağlamış olduğu fayda ve neden olduğu maliyetlere yönelik ifadeler, katılım düzeyleri farklılık gösterse de, halkın genel olarak turizmi desteklediği ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, turizmi en fazla destekleyen bireylerin eğitim seviyesinin yüksek, turizm merkezine yakın bir yerde ikamet etmeyen, turistik olanaklardan geniş alanda faydalanan, turizmden ekonomik kazanç elde eden ve turizmle doğrudan bağlantısı olan bir işte çalışan bireylerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Öztürk ve diğerlerinin (2015) çalışmalarında Kuşadası'ndaki yerel halkın turizme yönelik tutumlarını ve bu tutumların halkın genel mutluluk düzeyi üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, yerel halk turizmin olumlu ekonomik etkilerine yönelik ifadeler (örn; Turizm Kuşadası'na daha fazla yatırım çekmektedir; Turizm Kuşadası'na daha fazla iş imkânı sağlamaktadır vb) yüksek seviyede katıldıkları belirlenmiştir. Bunun yanında, yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre, turizmin olumsuz kültürel ve çevresel etkisi, olumlu ekonomik, kültürel ve çevresel etkisinin Kuşadası halkının genel mutluluk seviyesi üzerinde etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu değişkenler arasında en güçlü etkiye sahip etki, turizmin olumlu ekonomik etkisidir. Genel olarak değerlendirildiğinde, yerel halkın turizmin çevresel ve sosyo-kültürel olumsuz etkilerini kabul etmesine rağmen olumlu ekonomik etkisine daha çok inandıkları ortaya çıkmıştır.

Tosun (2002) Türkiye'nin önemli turizm merkezlerinden Ürgüp'te yaşayan yerel halkın turizme yönelik tutumlarını Nadi ve Central Florida'da yaşayan yerel halkın tutumları ile karşılaştırmıştır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre, Ürgüp halkının, Nadi ve Central Florida halkı ile kıyaslandığında turizmi daha az desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgunun nedenleri arasında, bölge halkının turizme yatırım yapabilecek sermayeye sahip olmayışı ve bunun yanında bölgedeki turizm işletmelerinin nitelikli insan kaynağını bölge dışından temin etmesi yani yerel halkın daha çok nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştırıldığı gösterilmektedir. Araştırma sonucunda Ürgüp'te yaşayan yerel halk, turizmin olumsuz etkileri arasında; insanlar arasındaki karşılıklı güven ilişkisinin tahrip edilmesi, bireysel ve organize suçlardaki artış, ahlakın bozulması, uyuşturucu bağımlılığının ve alkol tüketiminin artması göstermişlerdir.

Tatoğlu ve diğerleri (2002) Kuşadası'nda yaşayan yerel halkın turizme yönelik tutumlarını araştırdıkları çalışmalarında yerel halkın turizmin alışveriş yapma imkânı sunması, yaşam

standartlarının yükselmesi ve ekonomik kazanç elde etme sebebiyle turizmin ekonomik etkilerine yönelik ifadelerle yüksek katılım gösterdiklerini belirlemişlerdir. Diğer taraftan yerel halkın turizmin sosyo-kültürel etkilerine yönelik olumlu tutum sergilemedikleri belirlenmiştir.

Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı Alanya'da yaşayan halkın turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerine yönelik görüş ve algılarını belirlemektir. Bununla birlikte genel olarak turizm faaliyetlerine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması da araştırmanın amaçları arasındadır. Araştırma alanı olarak Alanya'nın seçilmesi tesadüfi değildir. Türkiye'de kitle turizminin en yoğun şekilde gerçekleştiği destinasyonlardan birisi olan Alanya, sahip olduğu 600'ün üzerindeki konaklama işletmesiyle Türkiye'nin ve Akdeniz'in en büyük turizm destinasyonlarından birisidir. 2008 yılında 2 milyonun üzerinde yabancı turiste ev sahipliği yapan Alanya'da 2014 yılında bu rakam yaklaşık 2,8 milyona yükselmiştir. Bunun yanında, 2008 yılında Alanya'nın turizm geliri 1.74 milyar ABD doları iken, 2014 yılında bu rakam yaklaşık 3 milyar ABD dolarına ulaşmıştır (ALTSO 2014 Ekonomik Raporu).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Alanya merkezinde yaşayan 18 yaş ve üzerindeki kişiler oluşturmaktadır. Araştırma evreninin sayısal tespiti için 2014 yılı TÜİK raporlarına başvurulmuş olup buna göre Alanya merkezinde yaşayan 18 yaş üstü toplam nüfus 72.627 olarak tespit edilmiştir. Evrenin tamamına ulaşılmasının güç olması nedeniyle, örnekleme yoluna gidilmiş ve örneklem sayısı %5 hata payı üzerinden 382 kişi olarak belirlenmiştir. Çalışmada sistematik örnekleme tekniği kullanılmıştır. Buna göre, örneklemin evreni temsil etme gücünü artırmak için her mahallede belirli sayıda anket uygulanmıştır (mahalle sayısı 17'dir). Buna göre 410 tane kullanılabilir anket formu elde edilmiştir.

Veri Toplama ve Analiz

Araştırmaya dayanak oluşturacak verilerin elde edilmesinde anket formu kullanılmıştır. Anket formu Johnson ve diğerlerinin (1994) çalışmasından birebir uyarlanarak hazırlanmış olup üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerine yönelik 5'li likert tipi ölçekle (kesinlikle katılmıyorum-kesinlikle katılıyorum) hazırlanan ifadeler yer almaktadır. İkinci bölümde katılımcılara gençlikte yaşanan değişimlerin olası sebeplerinin neler olduğuna ilişkin sorular yöneltilmiştir. Son bölümde ise, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine (yaş, medeni durum, eğitim düzeyi gibi) yer verilmiştir. Anketlerin doldurulması birebir görüşmeler sonucunda gerçekleştirilmiştir.

Toplanan anket formlarının bir kısmında, katılımcılar bazı soru veya ifadeleri boş bıraktıkları tespit edilmiştir. Bu noktada kayıp değerler, genel ifadelerin %5-%15'ini oluşturduğu için Çokluk ve diğerleri (2014: 39) tarafından önerildiği gibi, boş değerler yerine tüm katılımcıların belirli ifadeye ilişkin ortalaması atanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Güvenirlilik katsayısını 0.67 olarak tespit edilmiştir. Mod, medyan ve aritmetik ortalamanın benzerlik göstermesi, likert tipi ölçeğin kullanılmış olması, normallik dağılımında sorun söz konusu olsa da çarpıklık-basıklık değerlerinin kabul sınırları (1,5; -1,5) içerisinde çıkması neticesinde farklılık testleri açısından parametrik test tekniklerinin kullanılması uygun bulunmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Tablo 1'de katılımcıların demografik özellikleri sunulmuştur. Buna göre, katılımcıların büyük çoğunluğu erkek olup ve yaklaşık yarısı 26-40 yaş grubu içerisinde yer almaktadır. Katılımcıların %51'lik kısmı bekâr ve % 55'i Alanya doğumludur. 16 yıl ve üzerinde

Alanya’da ikamet eden katılımcıların oranı %55’tir. Katılımcıların önemli bir kısmı bölgede yaşayıp terzi, giyimci, hediyelik eşya satıcısı gibi esnaf ve ticaretle uğraşan kişilerden oluşmaktadır. Katılımcıların %52’lik kısmı üniversite eğitimi almış olup %41’inin gelir durumu 1001-2000 TL arasındadır. Ancak şunu belirtmek gerekir ki, katılımcıların büyük çoğunluğunun erkek olması çalışmanın önemli bir kısıtlılığıdır. Bu durumun temel nedeni, Kuvan ve Akan (2005, s. 696) tarafından da belirtildiği gibi, kadınların yabancılarla konuşma konusunda isteksiz olmalarıdır.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	f	%	Meslek	f	%
Erkek	261	63.7	Esnaf	150	36.6
Kadın	148	36.1	Devlet Memur	67	16.3
Toplam	409	99.8	Serbest Meslek	32	7.8
Yaş Dağılımı			Öğrenci	60	14.6
25 yaş ve altı	152	37.1	İşçi	39	9.5
26-40 yaş arası	191	46.6	İşsiz	52	12.7
41 yaş ve üzeri	61	14.9	Toplam	400	97.6
Toplam	404	98.5	Eğitim Durumu		
Medeni Durum			İlköğretim	48	11.7
Evli	196	47.8	Lise	145	35.4
Bekâr	210	51.2	Önlisans-Lisans	179	43.7
Toplam	406	99.0	Lisansüstü	36	8.8
Alanya’da İkamet Süresi			Toplam	408	99.5
5 yıl ve altı	93	22.7	Gelir Durumu		
5-15 yıl arası	88	21.5	1000 TL ve altı	61	14.9
16 yıl ve üzeri	225	54.9	1001 TL ve 2000 TL	169	41.2
Toplam	406	99.0	2001 TL ve 3000TL	74	18.0
Alanyalı olup olmama			3001 TL ve üzeri	44	10.7
Evet	182	44.4	Toplam	348	84.9
Hayır	228	55.6			
Toplam	410	100.0			

Alanya’da yaşayan yerel halkın turizmin ekonomik etkisine yönelik tutumları arasında yer alan “Alanya’nın turizm sayesinde daha fazla yatırım ve para çekmektedir” ifadesine katılımcıların önemli bir oranı tarafından olumlu yaklaşılmaktadır (Tablo 3). Bunun yanında, yerel halk turizmin yaşam standartlarını artırdığına inanmasına karşın, turizmin sadece belirli küçük gruplara fayda sağladığına ve yerli halktan ziyade Alanya dışından olan insanlara iş imkânı sağladığına inanmaktadırlar. Bununla birlikte, yerel halkın bölgede turizmin gelişiminin ürün ve hizmetlerin fiyatlarını artırmadığına olan inanç şaşırtıcı kabul edilebilir. Bu durum bölge ekonomisine yönelik kabullenme olarak algılanabilir. Turizmin sosyal etkisine yönelik tutumlar incelendiğinde, yerel halk dünyanın birçok yerinden gelen turistlerle bir arada olmanın mükemmel bir deneyim olduğunu ancak Alanya’nın bir turizm destinasyonu olmasından dolayı düşük bir yaşam kalitesine sahip olduklarını belirtmektedirler. Fakat turizmin destinasyon üzerindeki en olumsuz etkilerinden birisi olan “yerel kültürün değişmesine neden olması” ifadesi katılımcılar tarafından kabul görmemektedir. Turizmin çevresel etkisine yönelik tutumlar incelendiğinde, genel olarak turizmin çevre üzerinde tarihin mekânların restorasyonu ve doğal kaynakların korunması gibi olumlu etkilerine katılım oranı yüksektir. Alanya’da yaklaşık 600 otel olmasına rağmen, katılımcıların “Alanya’da otel ve diğer turistik yapıların inşa edilmesi doğal çevrenin bozulmasına neden olmaktadır” ve “Turizm, Alanya’da trafik yoğunluğu, gürültü ve kirliliğe

neden olmaktadır” ifadelerine katılım seviyesi düşük çıkmıştır. Genel bir değerlendirme ile yerel halk turizmin olumsuzdan daha çok olumlu etki sağladığı düşüncesine katıldıklarını belirtmektedirler. Tablo 3 genel olarak değerlendirildiğinde Alanya’da ikamet eden halkın turizm faaliyetini desteklediği söylenebilir.

Tablo 3: Turizmin Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkilerine Yönelik Halkın Tutum ve Algılamaları

Turizmin Ekonomik Etkisine Yönelik Yerel Halkın Tutumları	N	a.o.	s.s.
Turizm sayesinde, Alanya daha fazla yatırım ve para çekmektedir.	410	4.15	1.048
Alanya’da turistlerin fazla para harcamaları sayesinde yaşam standartlarımız hızlı bir şekilde yükselmektedir.	409	3.37	1.248
Alanya’da turizmin gelişmesiyle birlikte birçok ürün ve hizmetlerin fiyatı artmaktadır.	408	1.84	1.079
Alanya’da turizm sadece küçük gruplara fayda sağlamaktadır.	407	3.37	1.293
Alanya’da turizm, yerlilerden ziyade yabancılara iş imkânı sağlamaktadır.	408	3.21	1.286
Turizmin Sosyal Etkisine Yönelik Yerel Halkın Tutumları			
Dünyanın birçok yerinden gelen turistlerle bir arada olmak, mükemmel bir deneyim.	409	3.59	1.176
Turizm, yerel halka boş zamanlarını değerlendirebileceği (yüzme havuzu, tenis kortları) olanaklar sunmaktadır.	410	3.16	1.285
Alanya’da turistlerin yüksek harcama yapması, hayatımızda istenmeyen bir etki yaratmaktadır.	410	3.16	1.347
Turizm, Alanya’nın geleneksel kültüründe değişmelere neden olmaktadır.	406	2.30	1.261
Alanya’nın turizm bölgesi olmasından dolayı, yerel halk düşük bir yaşam kalitesine sahiptir.	408	3.50	1.242
Turizmin Çevresel Etkisine Yönelik Yerel Halkın Tutumları			
Turizm, Alanya’da tarihi mekânların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına imkân sunmaktadır.	409	3.92	1.807
Alanya’da, turizm sayesinde yollar ve diğer kamu alanlarının standartları yüksek tutulmaktadır.	407	3.67	1.122
Turizm, Alanya’da trafik yoğunluğu, gürültü ve kirliliğe neden olmaktadır.	410	2.76	1.317
Turizm, Alanya’da sahillerin, parkların, piknik alanlarının rahatsız edici bir şekilde kalabalıklaşmasına neden olmaktadır.	410	3.07	1.289
Alanya’da otel ve diğer turistik yapıların inşa edilmesi doğal çevrenin bozulmasına neden olmaktadır.	410	2.30	1.316
Katılımcıların Genel Olarak Turizme Yönelik Tutumları			
Genel olarak değerlendirdiğimde, turizm Alanya halkına yarardan çok zarar vermektedir	397	2.49	1.216
Genel olarak değerlendirdiğimde, turizm Alanya’ya zarardan çok yarar sağlamaktadır.	398	3.55	1.188

Anketin ikinci bölümünde, katılımcılara genç yaş grubunda yaşanan değişimlerin olası nedenleri üzerine sorular sorulmuştur. Elde edilen bulgulara göre fuhşun artması, artan alkol kullanımı, artan boşanma oranı ve tecavüz vakalarında yaşanan artışın turizm ve diğer faktörlere bağlı olduğu belirlenmiştir. Tablo 4’te bu bulgular sunulmuştur. Ancak tüm bu olumsuz durumların ortaya çıkmasında turizm sektörünün aktif rol oynadığı belirtilirken,

yerel halkın turizmin Alanya'nın geleneksel kültüründe bir değişikliği neden olmadığına hatta genel olarak turizmi desteklediklerine dair elde edilen bulgu şaşırtıcıdır. Bu durumun temel nedenlerinden birisi, yerel halkın turizmin ekonomik kazanç sağladığına olan inançlarıdır. Turizmin ekonomik kazanç sağlaması, sosyo-kültürel olumsuz özelliklerinin yerel halk tarafından göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Bu durumu Çavuş ve Tanrısevdi (2003) tarafından Kuşadası'nda yapılan araştırmanın bulguları da desteklemektedir.

Tablo 4: Gençlerde Yaşanan Değişimin Olası Sebepleri

Gençlikte yaşanan değişim	Turizm (%)	Turizm ve Diğer faktörler (%)	Sadece diğer faktörler (%)	Fikrim Yok (%)	Toplam (%)
Fuhuşun Artması	17.1	63.7	12.2	6.6	99.5
Artan Alkol Kullanımı	21.7	66.8	8.3	2.4	97.3
Artan Boşanma Oranı	15.1	45.9	27.8	10.5	99.5
Suç Oranlarında Yaşanan Artış	6.3	35.6	42.4	15.1	99.5
Tecavüz Oranlarında Artış	12.2	45.9	27.3	14.1	99.5

Turizmin etkilerine yönelik tutumların, yerel halkın demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik t-testi (cinsiyeti, medeni durum, Alanya doğumlu olma durumu, turizm sektöründe çalışan akrabasının olup olmaması durumu) ve Anova analizi (yaş grubu, gelir durumu, ikamet süresi ve eğitim durumu) yapılmıştır. Tablo 5'te yer alan t-testi bulgularına göre erkek, bekâr ve turizmde çalışan akrabası olan bireylerin “dünyanın birçok yerinden gelen turistlerle bir arada olmak mükemmel bir deneyim” ifadesine yoğun katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Bu bulgu Korça'nın (1998) Antalya'da ve Tatoğlu ve diğerlerinin (2002) Kuşadası'nda elde ettikleri bulgularla benzerlik göstermektedir. Bu sonuç Tatoğlu ve diğerlerinin de (2002:97) belirttiği gibi, Türkiye nüfusun çoğunlukla gençlerden oluşmasından kaynaklanmaktadır. Bunun yanında katılımcıların “turizm Alanya'nın geleneksel kültüründe değişmelere neden olmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri düşük olsa da Alanyalılar, Alanyalı olmayanlara göre bu ifadeye daha yüksek düzeyde katılım sağlamışlardır. Ayrıca, Alanya doğumlu olmayanların “turizmin Alanya'ya yarardan çok zarar vermektedir” ifadesine daha yüksek katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum yine bölgenin ekonomik olarak turizme olan bağlılığından kaynaklanmaktadır.

Anova analizi sonuçları değerlendirildiğinde (Tablo 6) 41 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların turizmin daha çok yabancılara iş imkânı sağladığına olan algılamaları daha yüksek çıkmıştır. Gelir dağılımı içinde, en düşük gelir düzeyine sahip katılımcıların turizmin Alanya'ya olumlu daha çok olumsuz etkilediğine olan inançları diğer gelir düzeylerindeki katılımcılara oranla daha yüksektir.

Tablo 5: Turizmin Olumlu ve Olumsuz Etkilerine Yönelik T-Testi Sonuçları

İfadeler		f	A.O.	s.s	t	p
Cinsiyet						

Dünyanın birçok yerinden gelen turistlerle bir arada olmak, mükemmel bir deneyim.	Erkek	261	3.73	1.115	3.269	0.001
	Kadın	147	3.34	1.241		
Medeni Durum						
Dünyanın birçok yerinden gelen turistlerle bir arada olmak, mükemmel bir deneyim.	Evli	196	3.43	1.128	-2.573	0.010
	Bekâr	209	3.73	1.204		
Alanya'da doğma						
Alanya'da turistlerin fazla para harcamaları sayesinde yaşam standartlarımız hızlı bir şekilde yükselmektedir.	Evet	182	3.55	1.201	2.672	0.008
	Hayır	227	3.22	1.267		
Turizm, Alanya'nın geleneksel kültüründe değişmelere neden olmaktadır.	Evet	182	2.44	1.268	1.975	0.049
	Hayır	224	2.19	1.247		
Genel olarak değerlendirdiğimde, turizm Alanya halkına yarardan çok zarar vermektedir	Evet	174	2.34	1.130	-2.207	0.028
	Hayır	223	2.61	1.269		
Turizmde çalışan akrabasının olması						
Dünyanın birçok yerinden gelen turistlerle bir arada olmak, mükemmel bir deneyim.	Evet	153	3.76	1.170	2.154	0.032
	Hayır	254	3.50	1.172		
Turizm, Alanya'da sahillerin, parkların, piknik alanlarının rahatsız edici bir şekilde kalabalıklaşmasına neden olmaktadır.	Evet	154	3.29	1.302	2.633	0.009
	Hayır	254	2.94	1.270		

Ayrıca, bölgede en uzun süre ikamet eden ve eğitim düzeyi en düşük olanların turizmden dolayı yaşam standartlarının yüksek olduğuna dair inançları diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. Buna ek olarak bölgede en uzun süre ikamet edenlerin turizmin sadece küçük gruplara fayda sağladığına dair algılamaları yüksek iken, turizmin bölgeye olumsuzdan daha çok olumlu etki sunduğuna yönelik ifadeye yüksek katılım sağlamaları anlamlıdır. Bu sonuç Çavuş ve Tanrısevdi'nin (2003:267) ulaştıkları “yerel halkın bölgede ikamet süresi uzadıkça turizme yönelik olumsuz tutum içerisinde oldukları” bulgusu ile farklılık göstermektedir. Bu durum, bölgede en yüksek gelir düzeyine sahip olan bireylerin bölgede en uzun süre ikamet edenler olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 6. Turizmin Olumlu ve Olumsuz Etkilerine Yönelik Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Sonuçları

İfadeler	f	A.O.	Std. S.	ANOVA		Post-Hoc Tukey Fark Analizi			
				F	p	Özellik	Fark	p	
Yaş Düzeyi									
Alanya'da turistlerin fazla para harcamaları sayesinde yaşam standartlarımız hızlı bir şekilde yükselmektedir.	25 yaş ve altı	152	3.18	1.263	3.329	0.037	Gruplar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.		
	26-40 yaş	191	3.48	1.256					
	41 yaş ve üzeri	61	3.57	1.056					
Alanya'da turizm, yerlilerden ziyade yabancılara iş imkânı sağlamaktadır.	25 yaş ve altı	151	2.95	1.272	6.070	0.003	<25 yaş -26-40 yaş <25 – 41>	-,352*	0.031
	26-40 yaş	190	3.31	1.265					
	41 yaş ve üzeri	61	3.57	1.310					
Gelir Durumu									
Genel olarak değerlendirdiğimde, turizm Alanya halkına yarardan çok zarar vermektedir	1000 TL ve altı	60	3.75	1.183	2.959	0.032	<1000 – 3001>	-,714*	0.018
	1001-2000 TL arası	164	3.54	1.206					
	2001-3000 TL arası	74	3.50	1.208					
	3001 TL ve üzeri	42	3.12	1.087					
İkamet Süresi									
Alanya'da turistlerin fazla para harcamaları sayesinde yaşam standartlarımız hızlı bir şekilde yükselmektedir.	5 yıl ve altı	93	2.98	1.343	6.722	0.001	<5 -16>	-,557*	0.001
	6-15 yıl arası	88	3.39	1.159					
	16 yıl ve üzeri	224	3.54	1.212					
Alanya'da turizm sadece küçük gruplara fayda sağlamaktadır.	5 yıl ve altı	93	3.05	1.322	4.717	0.009	<5 -16>	-,480*	0.007
	6-15 yıl arası	87	3.32	1.307					
	16 yıl ve üzeri	223	3.53	1.251					
Genel olarak değerlendirdiğimde, turizm Alanya halkına yarardan çok zarar vermektedir	5 yıl ve altı	89	2.87	1.333	7.273	0.001	<5 -16>	,567*	0.001
	6-15 yıl arası	86	2.56	1.184					
	16 yıl ve üzeri	218	2.30	1.147					
Genel olarak değerlendirdiğimde, turizm Alanya'ya zarardan çok yarar sağlamaktadır.	5 yıl ve altı	91	3.25	1.261	4.356	0.013	<5 -16>	-,436*	0.009
	6-15 yıl arası	88	3.55	1.144					
	16 yıl ve üzeri	215	3.69	1.160					
Eğitim Düzeyi									
Alanya'da turistlerin fazla para harcamaları sayesinde yaşam standartlarımız hızlı bir şekilde yükselmektedir.	İlköğretim	47	3.72	1.174	4.361	0.005	İlköğretim- üniversite Lise -üniversite	,595*	0.018
	Lise	145	3.52	1.119					
	Önlisans-Lisans	179	3.13	1.320					
	Lisansüstü	36	3.44	1.319					

Alanya'da turizm, yerlilerden ziyade yabancılara iş imkânı sağlamaktadır.	İlköğretim	48	3.31	1.291	2.804	0.040	Gruplar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.
	Lise	144	3.42	1.282			
	Önlisans-Lisans	178	3.07	1.285			
	Lisansüstü	36	2.89	1.190			
Alanya'nın turizm bölgesi olmasından dolayı, yerel halk düşük bir yaşam kalitesine sahiptir.	İlköğretim	48	3.27	1.364	2.818	0.039	Gruplar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.
	Lise	145	3.38	1.214			
	Önlisans-Lisans	177	3.58	1.223			
	Lisansüstü	36	3.94	1.218			

Sonuç

Turizm bölgelerinin oluşturulmasında ve yaşatılmasında yerel halkın turizm faaliyetine ilişkin görüşleri, algılamaları ve tutumlarının belirlenmesi ve ölçülmesinin önemi birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir. Çalışmalarda turizmin ekonomik boyutu ön plana çıkarken yerel halkında özellikle bu açıdan olumlu tutum sergiledikleri dikkat çekmektedir (Haralambopoulos ve Pizam, 1996; Korça, 1998; Inbarakan ve Jackson, 2006; Sharma ve Dyer, 2009). Diğer taraftan turizmin sosyo-kültürel vv çevresel etkileri üzerinde ise olumsuz görüş ve tutumların ağırlıkta olduğu da aşikârdır (Tosun, 2002).

Alanya'da turizm faaliyetinin yüksek sezonda yoğunlaşması sonucu ortaya çıkan çevresel olumsuz etkilerden görüntü kirliliği ve trafik yoğunluğu ile otel ve turistik yapıların inşa edilmesi doğal çevrenin bozulmasına neden olmaktadır ifadelerine yerel halkın katılmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında yerel halkın turizmin sosyal olumlu etkisi olarak kendileri sunduğu mükemmel deneyimi işaret etmelerini dikkat çekicidir. Turizmin geleneksel kültürün değişmesine neden olduğu yerel halkın çoğunluğu tarafından kabul görmemektedir. Bunun yanında özellikle gençlerde alkol kullanımının, boşanma oranının, tecavüz ve fuhşun artmasında turizmin olumsuz etkisinin varlığı bölge sakinleri tarafından kabul edilmektedir. Bu olumsuz etkilere rağmen, turizmin kendileri için para ve yatırım anlamına geldiğine ilişkin taşınan inanç, turizmin tamir edilmesi güç olan sosyal ve çevresel olumsuz etkilerinin göz ardı edilmesine de zemin hazırlamaktadır. Genel bir yaklaşımla, yerel halkın turizm faaliyetinin bölgeye olumsuz etkisinden daha çok olumlu etkisinin olduğu kabul ettikleri saptanmıştır.

Yerel halkın sosyo-demografik özelliklerine göre turizmin etkilerine yönelik algılamaları ve tutumları arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir. Erkek, bekâr ve turizmde çalışan akrabası olan bireylerin turizmin sosyal olumlu etkisine daha yüksek katılım sağlamaları dikkat çekmektedir. Bunun yanında yaş, gelir durumu, Alanyalı olup olmama durumu, cinsiyet, ikamet süresi gibi değişkenlere göre yerel halkın turizmin ekonomik, sosyal ve çevresel etkisine yönelik tutumları da farklılık sergilemektedir.

Araştırma Alanya için ölü sezon olarak değerlendirilen Kasım-Aralık 2016 aralığında yapılmıştır. Bu durum bir bakıma turizm faaliyetinin en düşük seviyesi olarak da tanımlanabilir. Çalışmanın bu dönemde yapılmış olması araştırma olarak bir kısıt olarak görülse de katılımcıların hedef evrenden olması çalışmaya dayanak teşkil etmektedir. Bir diğer kısıt olarak örneklem sayısı akla gelebilir. Akademik hesaplamalar dikkate alınarak ulaşılan katılımcı sayısı ve seçiminin yükselmesi durumunda sonuçlar da ne oranda değişimin olacağını tahmin etmek güç görünmektedir.

Araştırmadan ortaya çıkan bulgular ışığında benzer çalışmalara yönelecek araştırmacılar için farklı destinasyonlarda farklı örneklem büyüklüğü ile yapılacak çalışmaların yâda farklı destinasyonların kıyaslama esasına dayalı araştırmaların ortaya konulması özellikle ulusal yazına önemli katkılar sağlayabilir. Bu sonuçlar aynı zamanda merkezi ve yerel kamu-özel kurum ve kuruluşlar tarafından geleceğe ilişkin planlamalarında da kullanılabilmesi ve yol gösterici veriler olarak değerlendirmeye alınabileceği aşikârdır.

Kaynakça

Akis, Sevgin; Peristianis, Nicos ve Warner, Jonathan (1996), "Residents' Attitudes to Tourism Development: The Case of Cyprus", **Tourism Management**, 17(7), 481-494.

Akova, Orhan (2006), "Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma", **Akademik İncelemeler Dergisi**, 1(2).

Allen, Lawrence R; Hafer, Harry. R; Long, Patrick, T; Perdue, Richard, R. (1993), "Rural Residents' Attitudes Toward Recreation and Tourism Development", **Journal of Travel Research**, 31(4), 27-33.

ALTSO (Alanya Ticaret ve Sanayi Odası), 2014 Ekonomik Raporu; <http://www.altso.org.tr/>, 08.12.2015, Saat: 10.00

Andriotis, Konstantinos ve Vaughan, Roger. D. (2003), "Urban Residents' Attitudes toward Tourism Development: The Case Of Crete", **Journal of Travel Research**, 42(2), 172-185.

Ap, John (1992), "Residents' Perceptions on Tourism Impacts", **Annals of Tourism Research**, 19(4), 665-690.

Ap, John, Crompton, John L. (1998), "Developing and Testing a Tourism Impact Scale", **Journal of Travel Research**, 37(2), 120-130.

Bastias-Perez, Pilar ve Var, Turgut (1995), "Perceived Impacts of Tourism By Residents", **Annals of Tourism Research**, 22(1), 208-210.

Beban, Ana ve Ok, Hüseyin (2006), "Contribution of Tourism to the Sustainable Development of the Local Community: The Case of Alanya and Dubrovnik", Master's Programme in European Spatial Planning, Blekinge Institute of Technology.

Belisle, Francois J. ve Hoy, Don, R. (1980), "The Perceived Impact of Tourism by Residents a Case Study in Santa Marta, Colombia", **Annals of Tourism Research**, 7(1), 83-101.

Brougham, J. E., Butler, R. W. (1981), "A Segmentation Analysis of Resident Attitudes to The Social Impact of Tourism", **Annals of Tourism Research**, 8(4), 569-590.

Butler, R. W. (1980), "The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources", **Canadian Geographer**, 24(1), 5-12.

Canan, Penelope ve Hennessy, Michael (1989), "The Growth Machine, Tourism and the Selling of Culture", **Sociological Perspectives**, 32(2), 227-243.

Cavus, Şenol ve Tanrisevdi, Abdullah. (2003), "Residents' Attitudes Toward Tourism Development: A Case Study in Kusadası, Turkey", **Tourism Analysis**, 7(3-4), 259-269.

Çokluk, Ömer; Şekercioğlu, Güçlü ve Büyüköztürk, Şener (2014), **Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve Lisrel Uygulamaları**, Pegem Akademi, 3. Baskı, Ankara.

Davis, Davis; Allen, Jeff ve Cosenza, Robert M. (1988), "Segmenting Local Residents by Their Attitudes, Interests and Opinions toward Tourism", **Journal of Travel Research**, 27(2), 2-8

Gürsoy, Doğan; Jurowski, Claudia ve Uysal, Muzaffer (2002), “Resident Attitudes: A Structural Modeling Approach”, **Annals of Tourism Research**, 29(1), 79-105.

Haralambopoulos, Nicholas ve Pizam, Abraham. (1996), “Perceived Impacts of Tourism: The Case of Samos”, **Annals of Tourism Research**, 23(3), 503-526.

Henderson, Joan, C. (2007), “Corporate Social Responsibility and Tourism: Hotel Companies in Phuket, Thailand, after the Indian Ocean Tsunami”, **International Journal of Hospitality Management**, 26(1), 228-239.

<http://turizmguancel.com/haber/turkiyenin-onde-gelen-turizm-beldelerinden-alanya-berlin-turizm-fuarnda--h22452.html> ; 11.12.2015, saat:14.30

Inbakaran, Robert ve Jackson, Mervyn (2006), “Resident Attitudes inside Victoria's Tourism Product Regions: A Cluster Analysis”, **Journal of Hospitality and Tourism Management**, 13(01), 59-74.

Jackson, Leonard A. (2008), “Residents' Perceptions of The Impacts of Special Event Tourism”, **Journal of Place Management and Development**, 1(3), 240-255.

Johnson, Jerry D; Snepenger, David J ve Akis, Sevgin (1994), “Residents' Perceptions of Tourism Development”, **Annals of Tourism Research**, 21(3), 629-642.

Jurowski, Claudia ve Gursoy, Doğan (2004), “Distance Effects on Residents' Attitudes Toward Tourism”, **Annals of Tourism Research**, 31(2), 296-312.

Jurowski, Claudia; Uysal, Muzaffer; Williams, Daniel, R (1997), “A Theoretical Analysis of Host Community Resident Reactions to Tourism”, **Journal of Travel Research**, 36(2), 3-11.

Kıngır, Said; Çelik, Sedat; Sancar, F. M ve Akay, B. (2014), “Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı: Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bir Araştırma”, **Niğantaşı University Journal of Social Sciences**, 2(1), 43-64.

Ko, Dong-Wan ve Stewart, William P (2002), “A Structural Equation Model of Residents' Attitudes for Tourism Development”, **Tourism Management**, 23(5), 521-530.

Korca, Perver (1998), “Resident Perceptions of Tourism in A Resort Town”, **Leisure Sciences**, 20(3), 193-212.

Kuvan, Yalçın ve Akan, Perran (2005), "Residents' Attitudes toward General and Forest-Related Impacts of Tourism: The Case of Belek, Antalya", **Tourism Management**, 26(5), 691-706.

Lankford, Samuel V (1994), "Attitudes and Perceptions toward Tourism and Rural Regional Development", **Journal of Travel Research**, 32(3), 35-43.

Lankford, Samuel V; Williams, Al ve Knowles-Lankford, Jill (1997), "Perceptions of Outdoor Recreation Opportunities and Support for Tourism Development", **Journal of Travel Research**, 35(3), 65-69.

Lindberg, Kreg ve Johnson, Rebecca L. (1997), "Modeling Resident Attitudes toward Tourism", **Annals of Tourism Research**, 24(2), 402-424.

Liu, Juanita C; Sheldon, Pauline J ve Var, Turgut (1987), "Resident Perception of The Environmental Impacts of Tourism", **Annals of Tourism Research**, 14(1), 17-37.

Liu, Juanita C ve Var, Turgut (1986) "Resident Attitudes toward Tourism Impacts in Hawaii", **Annals of Tourism Research**, 13(2), 193-214.

Marien, Craig ve Pizam, Abraham (1997), "Implementing Sustainable Tourism Development through Citizen Participation in The Planning Process". Ed; Wahab, S., Pigram, J. J, "Tourism, Development and Growth", 164-178. Routledge, London.

Mason, Peter ve Cheyne, Joanne (2000), "Residents' Attitudes to Proposed Tourism Development", **Annals of Tourism Research**, 27(2), 391-411.

Öztürk, Ahmet Bülent; Özer, Özgür ve Çaliskan, Uğur (2015), "The Relationship between Local Residents' Perceptions of Tourism and Their Happiness: A Case of Kusadasi, Turkey", **Tourism Review**, 70(3), 232-242.

Pappas, Nikolaus V. (2008), "City of Rhodes: Residents' Attitudes Toward Tourism Impacts and Development", **Anatolia**, 19(1), 51-70.

Ryan, Chris ve Montgomery, David (1994), "The Attitudes of Bakewell Residents to Tourism And Issues in Community Responsive Tourism", **Tourism Management**, 15(5), 358-369.

Ryan, Chris; Scotland, Anna ve Montgomery, David (1998), "Resident Attitudes to Tourism Development—A Comparative Study Between The Rangitikei, New Zealand and Bakewell, United Kingdom", **Progress in Tourism And Hospitality Research**, 4(2), 115-130.

Sharma, Bishnu ve Dyer, Pam (2009), “Residents' Involvement in Tourism and Their Perceptions of Tourism Impacts”, **Benchmarking: An International Journal**, 16(3), 351-371.

Sheldon, Pauline J ve Var, Turgut (1984), “Resident Attitudes to Tourism in North Wales”, **Tourism Management**, 5(1), 40-47.

Sirakaya, Ercan; Teye, Victor ve Sönmez, Sevil (2002), “Understanding Residents' Support for Tourism Development in The Central Region of Ghana”, **Journal of Travel Research**, 41(1), 57-67.

Snaith, Tim ve Haley, Art (1999), “Residents' Opinions of Tourism Development in The Historic City of York, England”, **Tourism Management**, 20(5), 595-603.

Tatoglu, Ekrem; Erdal, Fuat; Ozgur, Hüseyin ve Azakli, Sedat (2002), “Resident Attitudes toward Tourism Impacts: The Case of Kusadasi in Turkey”, **International Journal of Hospitality and Tourism Administration**, 3(3), 79-100.

Teye Victor; Sirakaya, Ercan ve Sönmez, Sevil F. (2002), “Residents' Attitudes toward Tourism Development”, **Annals of Tourism Research**, 29(3), 668-688.

Tosun, Cevat (2002), “Host Perceptions of Impacts: A Comparative Tourism Study”, **Annals of Tourism Research**, 29(1), 231-253.

Um, Seoho, Crompton, John L. (1987), “Measuring Resident's Attachment Levels in A Host Community”, **Journal of Travel Research**, 26(1), 27-29.

Vargas-Sánchez, Alfonso; Porras-Bueno, Nuria ve De Los Ángeles Plaza-Mejía, Maria (2011), “Explaining Residents' Attitudes to Tourism: Is a Universal Model Possible?”, **Annals of Tourism Research**, 38(2), 460-480.

Weaver, David B ve Lawton, Laura J. (2001), “Resident Perceptions in The Urban–Rural Fringe”, **Annals of Tourism Research**, 28(2), 439-458.

Williams, John ve Lawson, Rob (2001), “Community Issues and Resident Opinions of Tourism”, **Annals of Tourism Research**, 28(2), 269-290.